

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravnistvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Prijateljem in naročnikom „Slovenskega Doma“.

Z novim letom završuje »Slovenski Dom« prvo polletje, odkar je začel izhajati.

Ves ta čas se je neustrašeno boril za pravice slovenskega naroda, predvsem pa za koristi slovenskega kmeta. Ne oziraje se ne na levo ne na desno, je vodil borbo proti vsem tistim, ki hočejo slovenskega kmeta še nadalje ohraniti v verigah odvisnosti in slepe pokorščine kot predmet najbrezvestnejšega izkoriščanja.

»Slovenski Dom« je stal vedno na braniku svobode, bratstva in enakosti.

Zato je vihtel ostro svoje orožje proti vsem tistim, ki zahtevajo pač svobodo zase, od drugih pa zahtevajo, da naj bodo pokorni njihovi služabniki, ki ne bodo niti kihnili, ako jim razni milostljivi gospodje tega posebej ne dovolijo.

Par mesecev šele traja naša borba, a že je rodila vidne uspehe.

Naše ljudstvo je jelo spregledovati, padla mu je mrena z oči in jelo je bistro spoznavati in razločevati svoje prave prijatelje od onih, ki imajo prijateljstvo do njega samo na jeziku.

Naraščati je jela naša armada, naše vrste so se jele množiti, da lahko sedaj »Slovenski Dom« v šestem mesecu svojega obstanka s ponosom zre na tisočglavo četo svojih zvestih soborilcev in somišljenikov.

Toda ta četa, mnogobrojna sicer in močna, še ne zadostuje!

Podvojiti, potrojiti, da, popeteriti se mora, ako hočemo, da bo naša stvar, za katero se borimo in žrtvujemo, zmagovala in napredovala!

Zato somišljeniki: vsi na krov!

Naj ne bo nobenega naprednjaka, ki bi ne bil naročnik »Slovenskega Doma«.

Prijatelji, somišljeniki, razširjajte list, nabirajte pridno naročnike!

Naj ne bo nobene narodne in napredne hiše, kjer bi ne bili naročeni na »Slovenski Dom«.

Somišljeniki, storite svojo dolžnost, kakor bo tudi »Slovenski Dom« vedno vestno in neustrašeno vršil svojo dolžnost kot boritelj za narodnost, naprednost in svobodo!

»Slovenski Dom« bo tudi v prihodnjem letu izhajal kot tednik v dosedanji obliki in se bo skušal izpopolniti v toliko, da bo vsakdo v njem našel dovolj primerne, poučnega, izobraževalnega in zabavnega čtiva.

Naročnina, ki bo znašala za vse leto samo 3 K, je tako nizka, da si list lahko naroči vsakdo.

Prosimo vse prijatelje našega lista, ki so nas že dosedaj tako požrtvovalno podpirali, naj nam ostanejo zvesti tudi v bodoče! Naj pridno nabirajo naročnike, ako mogoče še pred novim letom, ker nam s tem prihranijo mnogo dela in nam omogočijo, da že v naprej lahko določimo potrebno število naklade.

Torej na delo vsi vi, ki vam je ležeče na tem, da se napredne ideje razširijo in vkoreninijo v najširših slojih slovenskega ljudstva.

Kdo so klerikalci?

Minulo je šele nekaj desetletij, kar se je naš kmet osvobodil teškega jarma, ki ga je moral nositi na svojih ramah mnogo, mnogo let. Vedno ostane v živem spominu našemu ljudstvu ona teška doba in kako tudi ne — saj je moral pretrpeti ubogi tlačan največje muke, moral je prenašati najhujše gorje. A medtem, ko so morali naši pradedi opravljati suženjska dela, živeli so v največjem razkošju grajščaki in visoki cerkveni dostojanstveniki, in so z velikim zadovoljstvom zrlili na onega malega kmeta, ki so ga njihovi birci tirali z bičem na delo, ki je moral v potu svojega obraza delati na svojih lastnih tleh za tuje, o katerih se mu je reklo, da

so poslani od boga, in da jih mora radi tega spoštovati in poslušati. A naš kmet je trpel. Bogataši so drli z živega kožo, a duhovniki, menihi itd. so imeli za njega edino tolažilne besede, ki so jih pri vsaki priliki ponavljali: moli in delaj, bodeš-li priden, pokoren in trpežljiv in se ne bodeš upiral onim, ki so ti od boga za gospodarja dani — gotovo prideš v kraljestvo božje. Kmet je ubogal — saj je mislil, da je res tako. Nič čudnega ni, da so bogataši radi tega ljubili služabnike cerkve, kateri so učili njihove podanike slične božje potrpežljivosti in jo uče še danes. Prepričani so bili namreč, dokler bode ljudstvo pričakovalo za vse prestane muke plačila na onem svetu — da se jim bode dobro godilo. Nekolikokrat so skušali kmetje otresti — ta teški jarem pod vodstvom kmetskih voditeljev, a bilo je vedno zastoj — šele leto 1848. jim je prineslo svobodo, katero si je že vsak kmet želel.

Ali kaj vidimo v tej dobi pri duhovnikih? Začeli so se pripravljati, da sterejo že v kali vsako svobodno gibanje našega ljudstva, da bodo tako še dalje lahko gospodarili nad njim. Še z večjo silo so začeli oznanjati: moli in delaj, vsa slava je ničeva, po smrti pride pridni, trpežljivi v nebesa itd. Služabniki cerkve so se začeli z vso vnemo zanimati za ljudstvo in so z vso pozornostjo skrbeli za to, da bi ostal ta dobri slovenski kmet še dalje neizobražen, da se ne bi začel zavedati svoje lastne moči, ki se kaže v lepah organizacijah. Čez nekoliko let so začeli sami ustanavljati društva za kmete, kajti videli so, da se hoče ljudstvo organizirati, da se začneja zanimati za javno življenje — a da bi ga ovarovali pred »pohujšanjem«, da ne bi kmet zvedel kaj resničnega, kaj novega, — so začeli z lastnimi društvi, samo da bi ljudstvo ostalo dalje časa neizobraženo, neizkušeno, da ne bi izvedelo resnice, ki bi znala biti njihovemu nadgospodarstvu nevarna. In kdo je stopil na čelo tem organizacijam? Cerkevni dostojanstveniki, škofi itd. sami in njihovi podložniki duhovni (po drugih deželah tudi grajščaki).

Zaradi te nečastne igre z masami ljudstva, so začeli po vsej pravici imenovati te ljudi — klerikalce, kajti njihova edina naloga, njihov edini cilj je bil, delati na to, da ostane ljudstvo v temi, neizobraženo, pokorno njihovim poveljem. A ko se je vzlic temu — zlasti v mestih, kjer je postajal promet vedno večji — začelo svobodnejše gibanje ljudstva, ko se jih je mnogo odreklo njihovemu nadgospodarstvu — tedaj so nastopili povsod kot en mož in iz vseh koncev in krajev je začelo doneti: **vera je v nevarnosti, sovražniki cerkve hočejo zavesti kmete na slaba pota, odvrniti jih od Boga in jih predati peklju. In vsak, kateri ni trobil v njihov rog, je bil brez milosti razglašen za brezverca in sovražnika cerkve — zlasti pa pristaši narodno - napredne stranke.** In pri nas jim je naše dobro ljudstvo verjelo in ni čudno! Pogledamo li življenje našega kmeta, vidimo, da je on navezan le na ozki krog svojih sovaščanov, da njegovo življenje ni tako bujno in pestro, kakor ono meščanov. Konservativizem našega kmeta je nekaj popolnoma naravnega, kajti on je bil dolga, dolga leta prepuščen samemu sebi in je imel edinega voditelja — duhovnika, ki ga je izrabljal za svoje načrte. Šele nova volilna reforma je privedla do tega, da je treba tudi med kmetiskim ljudstvom delati politično in gospodarsko in tako je prinesla novo življenje med naše ljudstvo. A tu je klerikalna stranka spoznala nevarnost, ki jej grozi vsled tega in se bala za svoje gospodstvo, ki ga je imela nad našim kmetom — zaradi tega se je treba bilo poslužiti vseh sredstev, ki so na razpolago, da se to ljudstvo obdrži. Škofi itd. so dali na razpolago svoja častna mesta za agitacijo za politično klerikalno stranko. Duhovni so začeli z veliko naglico nabirati člane za svoja društva in zato jim je morala priti na pomoč i vera, i spovednica, i cerkev. V cerkvah ob nedeljah nisi slišal božje besede iz prižnice, samo o liberalcih, o brezvercih se je govorilo, v spovednici te ni nihče vprašal za tvoj greh, ampak za tvoje politično prepričanje; ko si stopil z nekim božjim strahom, s tajnim spoštovanjem do svojega Gospoda k spovednici, tedaj se je vrgel na te kot na svojo žrtev in ti hotel iztrgati tvoje prepričanje in nisi li zatrobil v njihov rog, nisi dobil odveze. Zakonska zveza jim ni bila več sveta, ščuvali so ženo proti možu in moža proti ženi, grozili s peklom, z večnimi kaznimi itd. **Verno naše ljudstvo je podleglo v tem boju, a pride vzlic temu dan, ko spozna poslednji kmet, da so se pri klerikalcih spolnile Kristusove besede: »Hinavci! Približujete se mi z usti in vašimi ustnicami me častite: ali vaše sree je daleč od mene!«** — Tako je vera v nevarnosti — kajti še danes se slišijo ob vsaki priliki te besede. A kaj hočejo klerikalci doseči?

Vse slovensko ljudstvo politično in gospodarsko privedi pod vodstvo duhovstva,

pod vodstvo škofov, katere — kakor znano, imenuje pri nas vlada — in sicer največkrat iz vrst plemenitašev, ki nimajo za naš narod niti srea, niti volje, privedi ga do boljše bodočnosti. Naše ljudstvo naj bode pod cerkvenim varstvom, kajti cerkev je poklicana v prvi vrsti, skrbeti za uboge kmete. Ali kako pa skrbi ta cerkev za naše ljudstvo, koliko se brigajo njeni voditelji za kmete? Samo takrat, kadar potrebujejo denar.

Poglejmo si nekoliko te prijatelje kmetov in prišli bomo do drugega prepričanja. Vsakemu je znano, kaj je to: Petrov krajcar. Je to davek rimskemu papežu. Ta prostovoljni davek prinese papežu vsako leto nič manj kakor 6 milijonov kron — kar pa nikakor ne ovira naše klerikalce, da ne bi pri ubogem kmetu iztirali poslednji krajcar za »ubogega« rimskega papeža. Prištejemo li k temu še različne ogromne darove, ki jih daje ljudstvo cerkvi, tako vidimo, koliko jim pomaga Kristusov nauk, ki pravi: »Lažje pojde kamela skozi šivankino uho, kakor bogataš v nebesa.« **Po uradnem računanju je imela katoliška cerkev v Avstriji leta 1900 — 813,612.300 K.** Prejemki so bili ono leto za 25 milijonov višji, kakor izdatki. Cerkev ima danes v Avstriji čez eno milijardo kron premoženja. Letni prejemki cerkve znašajo v Avstriji 60 milijonov. **In te velikanske vsote zлага ljudstvo — ki drugače doma strada. Ljudstvo je revno — in je vedno slabše, cerkev bogata in vedno bogatejša.** Dunajski knezoškof ima premoženja 6,946.000 K, letnih prejemkov 300.000 kron. Cerkev sv. Štefana na Dunaju ima 3,644.000 K, letnih prejemkov 222.000 K. In ta je še revna. Praški knezoškof ima premoženja 10,741.000 K, letnih prejemkov 595.000 K. Olomuški knezoškof ima premoženja 14,1118.000 K in letnih prejemkov 509.000 K. Olomuški knezoškof dr. Bauer ima letno toliko prejemkov, da bi od tega denarja lahko dobro živelo **6000 kmetov.** Kmetje, in sedaj primerjajte vaše premoženje s temi velikanskimi vsotami. Ali jim je še kaj verjeti? Od rimskega papeža do zadnjega kaplana v zagorski vasi — vsi skrbijo za to, da si nakupičijo zlata. Koliko slučajev bi lahko navedli, ko je duhovnik, ki se sedaj bolj briga za politiko, kakor za službo božjo, iztiril pri ubogem kmetu zadnji krajcar, ko je umirajočo žensko v zadnjem trenutku z različnimi obljubami tako obdelal, da je zapustila svoje premoženje cerkvi itd. Kmetje, pomislite vse to in spoznali boste svoje prijatelje. Ni vera v nevarnosti, niti cerkev, a v nevarnosti je nadgospodstvo duhovnov in zaradi tega ta težki boj, ki ga moramo bojevati v domovini. V ozadje je moralo stopiti v tem boju narodnostno vprašanje in sploh vse druge važne zadeve, ki bi zamogle koristiti našemu kmetu — vse kar se dela na klerikalni strani, služi le v agitatorične namene, kajti ako se malo bolj premotri njihovo delo, se vi-

di, da je to sama pena, ki zgine, ako se malo pihne. Le pomislite na konsumna društva, na posojilnice, na zadnje postave, sklenjene v deželnem zboru itd.

To je samo ljudstvu pesek v oči — sama demagogija.

Znamenita politična pravda na Dunaju.

Opetovano smo že v našem listu omenjali tožbe, ki so jo pred porotnim sodiščem na Dunaju vložili hrvatski in srbski narodni poslanci proti profesorju dr. Friedjungu in klerikalnemu dnevniku »Reichspost«, ker sta jim očitala, da so v zvezi s srbsko vlado in da so sprejemali od nje denarne podpore.

Obravnava na to tožbo je trajala od 9. t. m. do pretekle srede, to je polnih 14 dni.

Toženi dr. Friedjung je predložil kopo raznih spisov, s katerimi je hotel dokazati, da so bili tožitelji poslanci res v veleizdajniški zvezi s Srbijo.

Ti spisi so obsegali razne zapisnike beogradskega društva »Slovenski Jug« in srbskega ministrstva zunanjih del, v katerih je bilo zabeleženo, da so dobili razni narodni poslanci na Hrvatskem toliko in toliko tisoč kron podpore.

Da dá tem spisom večjo važnost, je dr. Friedjung naglašal, da jih je dobil iz najvišjih krogov in da sta jih imela v rokah minister grof Aehrenthal in celo prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand sam.

Friedjung in urednik lista »Reichspost«, Ambros, sta nastopila za svoje trditve dokaz resnice in sta predložila za dokaz gori navedene spise.

Zaslišana je bila dolga vrsta prič, ki pa za tožitelje niso mogle izpovedati ničesar obtežilnega. Nasprotno pa so priče tožiteljev - poslanecev izpovedale stvari, ki so temeljito omajale vero v pristnost spisov ki jih je predložil dr. Friedjung.

Dve priči, predsednik »Slovenskega Juga« v Beogradu, dr. Marković in načelnik srbskega ministrstva zunanjih del dr. Spalajković pa sta naravnost dokazala, da so dr. Friedjungovi dokumenti **ponarejeni.** Pripomnimo, da so vsi dotični spisi pisani v srbskem jeziku in v cirilici.

Smrtni udarec pristnosti teh dokumentov pa je zadalo strokovno mnenje sodnih izvedencev.

Sodni izvedenci so namreč izjavili, da dotičnih spisov, ki jih je predložil dr. Friedjung, da z njimi pokoplje hrvatske in srbske narodne poslance, sploh ni pisal noben Srb, ampak človek, ki ni vešč niti srbske slovnice, niti srbskega jezika, torej da so **ponarejeni.**

S tem je bil poraz dr. Friedjunga in vseh onih visokih krogov, ki so stali za njim, zapečaten.

Dr. Friedjung, ki je preje napovedoval z največjo bahatostjo, da bo s svojimi razkritji uničil hrvatske in srbske narodne poslance, je sedaj zlezal junaško pod klop ter jel ponižno prositi za poravnavo.

V imenu »visokih krogov«, na katere se je preje s tolikim ponosom skliceval, mu je pritekel na pomoč bivši minister dr. Baerenreither, ki je posredoval pri tožiteljih, da so se zadovoljili s častno izjavo, ki jim jo je podal dr. Friedjung, proti temu, da so se »visoki krogi« zavezali, da bo tudi konec strahovlade na Hrvatskem.

Pravična stvar je torej zmagala, do kosti pa so osramočeni tisti, ki so povzročili ona obrekovanja, to je avstrijska in hrvatska vlada.

Tisti, ki je one spise, ki bi naj uničili hrvatske in srbske narodne poslance, ponaredil, ni baje nihče drugi kakor Slovenec Alojzij Mesar, ki je v Šabcu na Srbskem že dlje časa v sodni preiskavi radi vohunstva. Ako je to res, moramo Slovenci samo obžalovati, da se je našel med nami človek, ki je za Judeževe groše opravljal tak sramoten posel.

Kako se postopa z del. pri št. Janški premožgokopni družbi.

(Dopis iz Krmelja.)

Ker si drzne rudniška gospoda tajiti dejstva, ki smo jih navajali v našem listu o naši rudniški upravi, zato priobčujemo danes pismo, ki ga nam je poslal delavec Guček, ki ga radi tega, ker zahteva pravico, preganjajo. Piše nam sledeče:

Velečenjeni g. urednik! Da ne bo javnost v zmoti, kakšne so razmere pri nas v Krmelju, zato prosim, priobčite sledeče vrstice v Vašem cenjenem listu »Slovenskega Doma«.

V Krmelj sem prišel 10. julija 1909. Ko sem bil tu tri dni, pride neki višji zdravnik sem preiskovat naše razmere. Takrat sem stanoval v sobi za delavce; (Burschenzimmer). Zdravnik je vprašal, kje se umivamo. Rekli smo, da tu v sobi. A zdravnik zahteva za umivanje kopalnico. Poleg je bil g. obratovodja Platschat, ki se je takoj oglasil in rekel, da imajo delavci svojo kopalnico v centrali, a se neče nihče kopati tam. Resnica pa je, da se sme tam kopati edinole ravnatelj in uradniki, delavcem je pa to pod kaznijo prepovedano. Isto tako je rekel g. Flatschal, da se posteljno perilo menja vsakih 14 dni in v istem času tudi ribajo sobe. Res pa je, da se je vse to godilo le v teku enega meseca. Že te očitne laži mi niso ugajale. Prišlo je pač še več. Na hrano sem pričel hoditi v rudniško kantino. Kmalu sem opazil v jedeh muhe, kakor jo je dobil tudi delavec Košir, žrebelj je dobil v jedi delavec Pesko. Ko je pa našel v jedi delavec Ogljar bolho, tedaj sem re-

kel: »Taka hrana je pa za kuharice, ne za nas delavce«. Kuharica pa pravi: »Nismo svinje, da bi to jedle«. G. Kopřiva pa pravi: »Če Vam ni prav, pa pojdite drugam«. In šel sem k Papežu na hrano. Pozneje pridem enkrat v kantino pit, ker je kantina pač za vse delavce. A g. Kopřiva pravi: »Tu nimate ničesar iskati. Marš ven!« Ko sem ugovarjal, pokliče g. Flatschata ter se oba navalita na me. Strgala sta mi suknjo. Hotel sem imeti imena delavcev, ki so bili takrat navzoči, da bi pričali, da nisem ničesar storil. Potlej sem šel ven in ob 10. uri zvečer po dopust, ki sem ga tudi dobil pravilno od nadpaznika Žnidaršiča. A g. Flatschat je pozneje ta dopust odrekel in me kaznoval. Drugi dan sem šel v Ljubljano k rudniškemu uradu radi razmer v kantini. V Ljubljani so me pa poslali k civilnemu sodišču, kar sem tudi storil. Dne 1. decembra pa mi je bila nenkrat tu služba odpovedana. 4. decembra pridem zopet z delavcem Pauerjem v kantino; bil sem malo vinjen, a nič neroden, kar lahko priče potrdi. Tu pravi zopet g. Kopřiva »Ven žnjim!« A s tem nisem bil zadovoljen. Tedaj po skočita Kopřiva in natakari Slapšak na me in me podereta na tla ter poškodujeta na očesu, da nisem pet dni videl. Ko se vzdignem, pograbilim posodo za sol in krožnik in jih vržem v jezi ob tla. Da nisem napravil druge škode, lahko potrdijo priče Ržen in Pančur. Vendar me je rudnik kaznoval za to 8 K za škodo in 2 K kot kazen. Drugi dan ležim popoldne doma, imel sem prosto. Ob 5. grem k Prijatelju, županu v Št. Janžu, a tu se raznese govorica, da čakam Slapšaka v gozdu, da bi ga nabil; seveda to ni res, kar lahko spriča g. Prijatelj, ko sem bil pri njem in o čemur se je tudi žandarmarija prepričala, ki je bila klicana na pomoč.

15. t. m. sem šel po plačilo, a ga za ta mesec nisem hotel vzeti, ker me je rudnik kaznoval za 16 K 14 vin., dasi ne vem zakaj. Vso zadevo bo rešila sodnija.

Tako se je ravnalo z menoj, ki sem zahteval za se in za svoje sodelavce pravice. Naj navedem samo še en slučaj, da bo vedela javnost, kaj se vse godi pri rudniku v Krmelju, kako so naši predpostavljeni inteligentni in kako rabijo svojo moč.

Pred par tedni je prišel k nam nov delovodja. Neki dan reče delavi J. H.: »Če se ne udaš, te bom kaznoval«. A ona mu reče: »Če ne greste proč, Vas bom udarila z lopato«. Mislil je, da je ta J. H. ravno taka kakor ona L., ki jo je zlorabil v kopalnici, ko ga je morala brisati v Adamovi obleki. J. je vse to videl in povedal rudarjem, drugi dan pa na poziv tudi g. Flatschatu; delovodja je temu gospodu stvar tudi sam priznal. Tako se godi pri nas in sedaj naj sodi javnost — Z odličnim spoštovanjem Valentin Guček.

Vprašam sedaj, ali so mogoče sploh kje take razmere razen v Krmelju? K te-

mu pismu ne rabimo nikakih opomb; vsebina sama že kriči po odpomoči in prosimo naše poslance, naj se za nas uboge delavce vendar kaj pobrigajo. Zakaž bi smeli tujerodni pritepenci ravnati z domačini kot turški sultan s svojimi sužnji? Ali živimo v srednjem veku v absolutistični državi ali v prosvitljeni dobi v ustavni monarhiji? Ali je delavec popolnoma brezpravna živina, izpostavljena vsem mogočim šikanam različnih tujcev? Z ognjem igrati se ni varno in nevarno je tudi čakati, da seže ljudstvo samo po samopomoči proti svojim izkoriščevalcem. In poleg teh nesramnosti, ki se tu gode in ki sem jih ožigosal v »Slov. Domu«, si upa celo ta gospoda vohuniti za piscem; da se nad njim maščuje, in pri tem sumničati ljudi, ki so pri vsej stvari popolnoma nedolžni. Ali nimate drugih ljudi na vesti kakor ravno g. Levičarja in g. Kodra, ki bi Vaše nesramnosti spravljali v javnost? Pomislite nekoliko nazaj in ne bo Vam težko najti pisca. Zato pa, gospoda, le tiho in prišel bom še z delikatnejšimi stvarmi na dan, da Vam bo sapo zaprlo. Masla imate toliko na glavi, da se ob najmanjši toploti lahko užge. Gosp. Levičar in gosp. Koder pa naj za sedaj oprostita, ker ju zaradi mene preganjajo; ne bo dolgo in stopil bom javno na dan, da bo odstranjen vsak dvom; takrat lahko tudi vidva nastopita. Delavci, Vas pa pozivljam, da se v obilnem številu naročite na »Slovenski Dom«, ki bo vedno rad priobčeval Vaše zahteve in Vas branil, a skušajte se ob enem organizirati v »Nar. delavski organizaciji«, ker le na ta način ste močni.

Novi vinski davek.

En hribček bom kupil,
bom trte sadil . . .

— — — — —

Lepa narodna pesem je izraz veselja, s katerim goji slovenski kmetovalec v vinorodnih krajih svoje vinograde.

Težak stan je kmečki stan; v večnem boju živi z naravo, katero prisili le z največjim naporom, polnim skrbi, strahu, znoja in žuljev, da mu rodi; za vsako bilko, za vsako zrno se mora mučiti.

In kadar kmetovalca tarejo najhujše skrbi, kadar je obupan, žalosten, se zateče v svoj vinograd in se med trtami pomiri; poda se v svojo vinsko klet, iz katere se vrne z novim pogumom in s podvojenim veseljem k svojemu težkemu delu, ko bi sicer morebiti sledil vabljenim glasom v Ameriko itd.

Vinska trta je mnogokrat ona tajna vez, ki veže kmetovalca na domačo grudo.

Da kmetovalec ljubi svoj vinograd, to je dokazal z veliko skrbjo, s katero ga

obdeluje in varuje napram vsem sovražnikom vinoreje.

Uničila mu je vinograde trtna uš; ni se ustrašil ogromnega dela ter velikih stroškov in si je ustvaril nove vinograde.

Nagajajo vinogradom spomladanski mrazi, ki zamorijo nežno brstje vinske trte; kmetovalec nanosi k vinogradom velike grmade trnja, smrekovih vej itd., je zakuri in obda svoje vinograde z dimom, da jim mraz ne more preblizo.

Velika sovražnica vinogradov je toča, zato pa se s strahom ozira kmetovalec na vsak sumljiv oblak, iz katerega bi se mogla vsuti poguba na vinograde, postavil si je v vinograde posebna streljišča, iz kojih ponoči ali ob dnevu, ob vsaki uri, ob največji nevihti in plohi, strelja v oblake in upa, da jih razžene ali vsaj odžene.

Ako se pa vseeno vsuje toča, uniči vse grozdje in poškoduje še trte za par let, kmetovalec s tem večjo skrbjo neguje vinograd.

Nagaja peronospera, oidium in cela armada raznih škodljivcev; kmetovalec jih odganja in uničuje z vsemi sredstvi, ki se dobe.

Lansko leto nastopila je vinska kriza, katera se še ni poslovila; cena vin je padla tako nizko, da se sploh ni splačalo vina prodati oziroma se ga kljub nizki ceni ni moglo prodati; kmetovalec je sicer obupno mislil na svoje polne vinske sode, a vinograd mu je vseeno ostal ljub, zopet ga je obdelaval — z upom na boljše čase, ko pridejo spet ugodne vinske cene.

Ta up hoče kmetovalec pokopati vlada, katera išče za državo nove vire dohodkov.

Vpeljati hoče nov, splošen vinski davek, s katerim upa napolniti državne blagajne, katere je izpraznila — neumnost in nesposobnost raznih državnikov.

S takim novim splošnim vinskim davkom pa se bode uničila vsa vinoreja in kmetovalec se bo vzelo njegovo največje veselje, ki ga še danes najbolj veže na domačo grudo.

Po vladnem načrtu, ki ga je predložil finančni minister v državnem zboru dne 26. oktobra t. l., t. j. ob trgatvi, bi znašal novi davek 4 K od hektolitra — brez ozira na kakovost vina.

Milostno oprošča vladni načrt davka ono vino, ki se spiže doma in za družino.

Za vino v steklenicah bi bil davek sledeči: Šumeča vina: do 5 K = 1 K, od 5—10 K = 2 K in od 10 K naprej = 5 K.

Druga vina v steklenicah: do 1 K = 5 h, od 1—2 K = 10 h itd. do 5 K.

Na steklenicah mora biti cena zaznamovana. Nadzorovanje bi seveda imela finančna oblast; ni sicer še določeno, da bodo finančarji v vinogradu prešteli grozde, a to je gotovo, kleti bodo že imeli pod nadzorstvom finančarji.

Mesto, da bi se odpravil dosedanji užitniški davek, kateri pa ni zadel vsega vina, se hoče vpeljati nov splošen vin-

ski davek, ki zadene vso vinsko produkcijo.

Ako vlada vidi, da se da obdačiti vsa vinska produkcija, gotovo ne bode ostala pri vinu, jutri pride na vrsto krompir, potem repa itd. — nazadnje bomo imeli obdačeno pridelovanje vseh kmetijskih pridelkov — in posledica tega bode neizmerna revščina kmeta — producenta in na drugi strani konsumenta.

Zato pa morajo v boj proti nameravanemu vinskemu davku vsi, producenti-kmetovalci, katerim bi novi davek onemogočil vinorejo — a tudi konsumenti, katerim se hoče vzeti kozarec poštenega, zdravega vina, vsi pa morajo nastopiti proti nameravanemu davku tudi radi tega, da se pravočasno prepreči obdačenje produkcije vseh živil, ki so itak že zdaj neznosno draga.

Nastane vprašanje, kdo je vladi priporočal novi vinski davek, kateri bi najbolj zadel Slovence in druge Jugoslovane, saj je znano, da Nemci n. pr. nimajo toliko vinogradov.

Imamo preroke, kateri pridigajo abstinenco, kateri hočejo, da se vina sploh več ne pije.

Tem bi bil novi davek le voda na njihov mlin, ker, ako se po novem davku onemogoči pridelovanje vina, pride to njim prav, a vlada pa ima končno lep izgovor, da je hotela podpreti prizadevanja abstinentov.

Ker imamo tudi na Slovenskem abstinentne, in imajo ravno abstinenti med poslanci, katere si je izvolil zapeljani slovenski kmetovalec, glavno besedo, tako, da mora biti vsem slovenskim klerikalnim kmečkim poslancem nameravani novi vinski davek le zelo všeč, je potrebno, da si abstinentno gibanje, ki je posebno naperjeno proti vinogradarjem, natančneje pogledamo.

Abstinentno pridigajo tudi taki, ki so se božje vinske kapljice prenapili, — abstinentno pridigajo nekateri iz praktičnih ozirov: na političnih shodih itd., katere prirejajo, da jim ni treba odpreti mošnje, da bi svojim žejnim poslušalcem plačali kak litrček, — abstinentno pridigajo nekateri duhovniki, čeravno vsak duhovnik že tešče pije vino — pri maši — in čeravno je Odrešenik sam v Kani Galileji gostom preskrbel vino ter s tem najbolje obsodil svoje naslednike, kateri danes gromijo proti vinu.

Bojujmo se proti ostudnemu in škodljivemu žganjepitju, bojujmo se proti malovrednemu pivu, a vsakomur privoščimo kozarec pristnega, zdravega vina.

Proti nameravanemu vinskemu davku je v vinorodnih krajih, a tudi v gostilničarskih krogih zelo zašumelo, vršilo se je že mnogo shodov.

Pričakovali smo tudi, da se bodo naši klerikaleci zganili; ako so zmogli radi nesnažne škofove knjige celih 60 shodov, bi bilo pričakovati, da proti tako nevarnemu

novemu davku priredijo tudi vsaj 60 shodov — a ni jih bilo.

Kmetovalci! Gre se za vaše koristi, gre se za vaše vinograde!

Prisilite svoje poslance, da nameravani davek preprečijo brez ozira na kako strankarsko stališče, brez ozira na abstinenco, pri prihodnjih volitvah si pa izvolite poslance, od katerih se ni bati, da bi jim bil všeč kak tak novi davek, kakor sedaj nameravani novi vinski davek!

Politični pregled.

Avstrija.

Politični položaj se je v zadnjem tednu bistveio spremenil. V državnem zboru je vladala obstrukcija in zaradi tega je bila poslanska zbornica na pragu pred razpustom. V zadnjem trenutku pa je vložila »Slovanska Enota« po dr. Kramarju nujen predlog, v katerem je predlagala tako spremembo poslovnika, ki bi onemogočila vsako obstrukcijo. S tem nujnim predlogom se namreč daje predsedniku taka oblast — med drugim lahko izključi uporne poslance tudi iz treh sej — da bi bila s tem v bodoče onemogočena vsaka obstrukcija. Na splošno presenečenje je zbornica ta nujni predlog sprejela v vseh treh čitanjih, a vlada je na to hitela zakon predložiti cesarju v odobrenje. Cesar je zakon potrdil v torek in čim je ta zakon stopil v veljavo, je tudi prenehala obstrukcija v državnem zboru. Žal, da ima ta zakon veljavo samo do 31. decembra 1910. Zbornica sedaj pridno dela. Rešila je že celo vrsto zakonov, med katerimi navajamo kot najvažnejše: proračun, pooblastilni zakon za trgovinske pogodbe z balkanskimi državami, zakon, da se določi 54 milijonov za povzdigo živinoreje itd. Pravijo, da so si slovanske stranke s spremembo državnozbornskega pravilnika izvojevale velik uspeh. Računa se pri tem tako-le: V poslanski zbornici imajo Slovani večino, naravno je, da si morajo sčasoma pridobiti večino v vladi, česar Nemci ne bodo več mogli preprečiti, ker je v poslanski zbornici od slej onemogočena vsaka obstrukcija. Tudi nemški listi, ki jim seveda sprememba pravilnika ni nič všeč, pišejo, da je poslanska zbornica s sprejetjem Kramarjevega nujnega predloga pretvorila Avstrijo v — slovansko državo. Če se bo ta up in strah uresničil, pokaže bodočnost.

Hrvatska.

Stališče hrvatskega bana barona Raucha je vsled izida znanega Friedjungovega procesa, o katerem pišemo na drugem mestu, silno omajano. Splošno se sodi, da bo moral v najkrajšem času dati slovo banski palači in se preseliti za vedno na svojo graščino Martijanec. Za bana

bo imenovan kak general, ki bo razpustil sabor (deželni zbor) in razpisal nove volitve. Ako pri novih volitvah tudi še zmagajo oni hrvatski in srbski poslanci, ki jih je dr. Friedjung tako podlo obrekoval, da so v zvezi s Srbijo in katerih nedolžnost se je sedaj tako jasno pokazala na Dunaju, bo novi ban skupno s temi poslanci vladal na Hrvatskem.

Ogrska.

Na Ogrskem je še vedno na krmilu staro Wekerlejevo ministrstvo, ker ni dobiti politika, ki bi hotel in mogel sestaviti novo vlado. Državni zbor je bil ta teden sklican, da reši začasni državni proračun. Ker se je pri tej priliki dr. Wekerle izrazil proti samostojni ogrski banki, so Justovci z vso silo nastopili proti njemu. Pravijo, da bo vsled tega Wekerle vendarle moral iti in da bo vladar njegov odstop sprejel najkasneje 26. t. m. Kdo bo novi ministrski predsednik, se še ne ve. Najbrže bivši hrvatski ban grof Heder-vary.

Srbija in Črna gora.

O strahoviti sodbi v Kolašinu v Črnigori smo že poročali. Proti tej grozni obsodbi, ki je stala življenje desetorice narodnih ljudi, so vprizorili v Belgradu živeči Črnogorci velike poulične demonstracije, ki so se jih vdeležili vsi narodni sloji. Proti tem demonstracijam je sedaj protestirala črnogorska vlada ter zahtevala, naj se povzročitelje demonstracij izžene iz Srbije. Ker tej zahtevi srbska vlada ni ugodila, je nastala med Srbijo in Črno goro velika napetost.

Bolgarska.

Leta 1910. bo v Sofiji velik vseslovanski shod, shod vseh slovanskih zdravnikov in zborovanje vseh slovanskih časnikov. Za čimnajsijajnejši sprejem teh gostov je mestna občina določila 50.000 K, bolgarska vlada pa je sedaj dala v isto svrhu še 50.000 K. Po vsem tem se lahko sodi, da bo vseslovanski shod v Sofiji naj-sijajnejša prireditev, kar so jih do sedaj priredili slovanski narodi.

Zopetna vojna med Rusijo in Japonsko?

Na Daljnem Vstoku je nastala silna napetost med Rusijo in Japonsko. Japonska se baje namerava polastiti Koreje in odvzeti Rusiji polotok Kamčatko. V to ima pripravljeno vojsko, ki šteje baje nad en milijon vojakov. Rusija je silno vznemirjena in je poslala v zadnjih dneh v smeri proti Vladivostoku na novo četr milijona vojakov.

Belgija.

Kralj belgijski Leopold II., oče bivše avstrijske cesaričine Štefanijske, sedaj omožene grofice Lonyay, je umrl. Kralj se je dal na smrtni postelji poročiti s hčerko hišnika Lekroa, s katero je imel otroke in ji je dal naslov baronice Vogan. Ti je kralj zapustil ogromno premoženje. Novi kralj je Albert, pokojnikov stričnik.

Naročajte in širite „Slovenski Dom,“ ki je najcenejši slovenski napredni list, saj stane za vse leto samo 3 K. Naročnino pošljite čim najpreje na upravništvo „Slov. Doma.“

Razgled po Slovenskem.

r Deželni zbor kranjski se snide na redno zasedanje v torek, dne 28. decembra. Zboroval bo baje ves mesec januar. Radovedni smo, s kakšnimi novimi zakoni bo spet nastopila klerikalna večina. Dejstvo, da od klerikalcev samih sklenjenih zakonov dosedaj cesar še ni potrdil, bi jih lahko poučilo, da tudi klerikalna drevesa ne rasto do neba.

r Na razpor v napredni stranki računajo klerikalci, ker je iz izvrševalnega odbora narodno - napredne stranke izstopil vodja radikalnega krila dr. Gregor Žerjav. Toda v tem računanju se bodo klerikalci pošteno zmotili. Najprej jim namreč lahko povemo, da se bodo nastala neso-glasja prav lahko izravnila in da se bo potem naša stranka, na znotraj okrepljena, lahko s podvojeno močjo vrgla v borbo proti klerikalcem. Torej, gospodje klerikalci, le nikar se ne veselite prehitro, ker bi vas sicer znala še glava boleti. Kolikokrat ste že napovedovali razkol v napredni stranki, toda vaša prorokovanja se niso še nikdar uresničila. To bi vas bilo že lahko spametovalo, da bi si prihranili taka neumna prorokovanja, s katerimi sami sebe smešite!

r Novi stokronski zlati pridejo v kratkem v promet. Po obliki in kovu bodo podobni petkronskim tolarjem, samo tanjši bodo in seveda — zlati.

r Volitve v ormoški okrajni zastop. Doslej so volile kmečke občine in veleposestvo. V veleposestvu so hoteli klerikalci kompromis, dočim so za hrbtom že grdo agitirali v kmečkih občinah za svoje izvoljence. V veleposestvu so izvoljeni po večini narodnjaki; v kmečkih občinah trije zanesljivi naprednjaki, eden je propadel vsled malomarnosti naprednjakov iz nekaterih občin. Iz veleobrti pride v poštev pravzaprav samo gospod Zadravec iz Središča. Trg Središče je volil same naprednjake. Napredna večina v okrajni zastop je zagotovljena. Nemci bodo imeli le šest zastopnikov iz Ormoža, odnosno celo samo pet, če deželni odbor ugotovi rekurzu trga Središča, kateremu se je letos en zastopnik črtal in dal Ormožu. Klerikalci so hoteli spraviti dva župnika v okrajni zastop, pa sta oba pogorela.

r Demonstracija proti misijonarjem v Žaleu. V trgu Žaleu, Petrovčah in Vel. Pirešici se vrše prihodnje dni občinske volitve. Ker se je izkazalo v Št. Petru, da so misijonarji pred volitvami zelo uspešno sredstvo zlasti pri nesamostojnih in omahljivih volilecih, so se ga poslužili klerikalci tudi sedaj. In tako so imeli cel teden v cerkvi javne politične shode, pri katerih je pa smel govoriti seveda samo ljubljanski misijonar. Zmerjalo se je s prižnice pristaše narodne stranke z osli in psi. Imenovalo dekleta, ki so pristopile Zvezi slovenske napredne mladine vlačuge, hujskalo proti naprednim poslancem, da so krivoverci (a ravno isto žalsko cerkev je zgradil gospod državni poslanec Roblek večinoma s svojim denarjem), očitalo dijakom, da na mladinskih shodih zapeljujejo nedolžna dekleta, zmerjalo žene naprednjakov v spovednici s »cafutami«, a to tako glasno, da so slišali vsi, ki so stali v bližini; kaj čuda, da vzkipi tudi najmirnejšemu človeku kri! Ali se tako povzdiguje versko življenje, tako pospešuje mir in ljubezen v naših vaseh? S takim delom postajajo cerkve navadni agitacijski prostori duhovščine — kdo bo de še zahajal v nje? In tako se je zgodilo, da je v ponedeljek nekaj naprednjakov razburjeno demonstriralo pred župniščem. — Slišali so se klici: »Proč z duhovniki!« in ostri žvižgi. Orožniki so na to celo noč stražili župnišče. Ako bi se bilo kaj zgodilo, bi bili kaznovani seveda razjarjeni in razburjeni ljudje, hujskači bi pa nekaznovani odšli. Ali ne vlada več v Avstriji svoboda vesti in prepričanja, ali nismo več polnopravni državljani, temveč — hlapci duhovništva? Pravimo pa: dolgo je bil mir, a svaka sila do vremena! Začenja se že tu in tam; če bode duhovništvo tako nesramno delalo nadalje, bode pa nastal vihar!

r Slovenci na Tridentinskem. Ni jih mnogo, naših rojakov, ki jih je usoda zanesla v italijanski del tirolske dežele. Slovenci na Tridentinskem živijo raztreseni po različnih krajih, toda veže jih domovinska ljubezen in narodna zavednost in v tem znamenju so se zbrali 19. t. m. vsi v Mezzolombardu na prvem sestanku Slovencev na Tridentinskem, kjer so se dogovorili, da bodo med seboj v stalni zvezi in večkrat prirejali take shode, iz katerih naj se porodi nekak klub. Temu bo namen, gojiti složnost, da pridejo v stalno dotiko z rojaki, ohraniti slovensko narodno zavednost vseh članov in pobirati prispevke za vrlo družbo sv. Cirila in Metoda. Takoj na prvem sestanku se je nabralo zanj 31 K. Vesel je bil ta večer in ko so se udeležniki razšli, je prvič na kolodvoru zadonela prekrasna pesem: Lepa naša domovina!

r Nemškutarsko gospodarstvo v Borovljah popisuje »Arbeiterwille« med drugim, kakor sledi: . . . Borovlje so že tri mesece brez razsvetljave in če ne svetli slučajno mesec, vlada tu strašna egiptov-

ska tema, kljub štirim lučim. Človek ni nikoli svest, da bi ne trčil ob kaj ali pa padel v potok, ker je tudi ograja deloma segnita. Te ne popravi občina, ker nima denarja, ki ga izdava za nemško-nacionalne namene. Ko se je pred dvema leti delalo pri železnici, je opravljal službo samo en občinski stražnik, sedaj pa, ko bi jo res en sam lahko izpolnjeval, so najeli še drugega, ki nima nič opravka. Mesto, da bi oba gledala na red v trgu in v gostilnah na uro, jih uporabljajo za vohunstvo in v to, da trgata v civilni obleki plakate nasprotnikov z zida. To je krasna slika!

r V Žrelec na Koroškem so pri občinskih volitvah v 3. razredu vsled skrajnega terorizma zmagali nemški nacionalci. Tudi drugi in prvi razred si smatrajo za zagotovljen.

r Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Moste priredi dne 31. decembra v gostilniških in kavarniških prostorih g. Gričarja po domače pri »Malem slonu« v Novem Vodmatu št. 15 Silvestrov večer z zanimivim sporedom.

r Osuševanje barja. Vsled neugodnega in nestanovitnega vremena ter primanjkanja delavcev, so dela v Gruberjevem kanalu za zimski čas prenehala. Sredi meseca marca se bode izkopavanje nadaljevalo. Takrat najame podjetništvo 2—3000 delavcev raznih kategorij, ki se jih rabi, in bo nadaljevalo z deli na celi črti. Na ta način bo prvi del osuševanja: poglobljenje Gruberjevega kanala do pomladi 1911 končano.

r Voda na Barju je v torek zjutraj še vedno naraščala. Hiša št. 21 na Illovi je bila v vodi in je morala reševalna akcija tam stanujočo Marjeto Čeponovo s petimi otroci rešiti iz nevarnosti. Mestni magistrat je poslal rešilne čolne na pomoč Barjanom.

r Velika povodenj je nastala nepričakovano povsod na Spodnjem Štajerskem. Povzročil jo je prej dež in sedaj mokri sneg, ki je padel in se takoj na to začel topiti. Savinja je nenavadno narastla. Če bi še nekaj ur deževalo tako, bi nastala resna nevarnost.

r Samomor openskega izvoščeka v Budimpešti. Rudolf Vidau, izvošček na Opčinah pri Trstu je večkrat izražal namen, da bo šel v širni svet iskat boljše sreče. Pred kakimi 14. dnevi je res zapustil Opčine in se s svojim konjem in košeseljem napotil v svet. A med potjo je konja prodal in koleselj pustil kar na cesti. Šel je nato na Reko, odkoder se je z vlakom odpeljal v Budimpešto. V soboto je pa tržaška policija dobila brzojavno obvestilo, da so Rudolfa Vidau našli utopljenega v Donavi. Skočil je sam v Donavo, potem ko je bil zapravljen ves denar.

Dolenjski novičar.

Novice iz Mokronoga.

d Naše županstvo. Naš gospod župan, izvoljen na narodno-napredni program, je pravi tip fik-faka. Sklepi občinskega odbora, ako mu jih ne akceptira župnik, so mu deveta briga. V »Slov. Narodu« smo pred časom čitali slavonspeve narodnjaštva našega odbora. V mislih smo že zrl krasne samoslovenske napise na krajevnih deskah. A ko sem šel te dni po cesti od sv. Florijana, sem zagledal napis »Markt Nassenfuss«. Sedaj pa res ne vemo, kdo je bolj počasen, ali g. župan, ki je že neštokrat sistiral sklepe občinskega odbora, ali tisti, ki so obljubili zastoj samoslovenske napise.

d Kantino hočejo nekateri imenovati našo občinsko pisarno. Baje da se tam shajajo g. župnik, župan in tajnik, da tam pregledujejo občinske akte. No, ni vse tem preklicanim liberalcem verjeti, pa zna vendar res biti. Pa ne, g. župan, da bi že pripravljali bojni načrt za prihodnje občinske volitve? Menda slutite, da bode pri naprednjakih prevroča kaša, ki ste si jo skuhal, zato pa sedaj klerikalno pihate. Izboren tek!

d Na naslov onih naprednih mož — odbornikov, ki so res napredni. Ali ni to nečuvnen škandal, da se pustite šikanirati od plitvo izobraženega tajnika, ki se vedno in povsod kaže pravega Kočvarja? Ali res ne znate naučiti župana, da upošteva Vaše sklepe? Ali ga res ne morete prisiliti, da nastavi za tajnika moža, ki bi znal vsaj pravilno pisati slovensko? Ali ni Vas nič sram raznih, v spakedrani slovenščini pisanih aktov, ki jih sestavlja tajnik Heferle?

d Čujte! Celodnevni pouk in s tem tudi šolsko kuhinjo je odpravil naš vzor — Slomškar nadučitelj Pirnat. Imel je menda strah, da ne bodo naprednjaki podpirali šolske kuhinje. Naprednjaki pa ne gledajo na osebe, ampak na stvar, ki je potrebna in človekoljubna.

d Posledice tega čutijo ubogi otroci. Šolski okoliš mokronoški je jako obsežen ter morajo šolski otroci vsled poldnevnega pouka že najpozneje ob 6. zjutraj od doma, da pridejo pravočasno v šolo. Koliko bodo otroci na pouku in telesno trpeli, to lahko vsak razume. To bodo, kakor pravi naš Henrik, tisti vidni uspehi, ki jih je opaziti ob Pirnatovem vodstvu naše šole. Pa tudi deloljubnost Pirnatova se vidi v tem ukrepu. Ko mu je kolega ugovarjal, naj ne uvede poldnevnega pouka, češ, da bodo pri tem trpeli učni uspehi, ker le po zimi se s poukom kaj doseže, mu je odvrnil: »Ali nisi rad popoldne prost?« A tako tedaj, Ti vzor učitelja! Pouk ti torej ne diši. Seveda vcepljati otrokom ljubezen do čtiva, to je proti klerikalnim načelom. Zatorej vzgojevati zabito mladež, to je Pirnatov ideal. Za agitacijo pa Pirnat ni

len. Saj zato si je menda popoldan rezerviral, ker že pri ponavljalcih agitira za vstop k izobraževalnemu društvu. Toda, gospodine Pirnat, svetujemo Vam: v šoli ni prostor za agitacijo, tam samo poučujte, drugače pa pustite dečke pri miru s svojimi prismodarijami, sicer bomo govorili z Vami še jasneje.

d Kdor še ne ve za velezanimivo prireditelja podružnice Ciril - Metodove družbe za Škofljico, Lavreco in Ig, tega opozarjamo, da se vrši na Štefanovo popoldne v salonu gosp. Ogorelca v Škofelji. Zanimiv vspeled, ugodne železniške zveze in dobra postrežba naj združi mnogo gostov, vnetih za cilje družbe sv. Cirila in Metoda.

d Iz Šmartna pri Litiji. Tukajšnje bralno društvo priredi Silvestrov večer svojim članom in prijateljem društva v gostilni gospoda Iv. Robavsca. Dne 9. januarja 1910 pa se vrši občni zbor tega društva ob 3. popoldne v gostilni gospoda Ig. Zoreta v Črnem potoku. Za prekoristno društvo je v zadnjem času obče zanimanje, tembolj, ker se v prihodnjem letu pomnoži vrsta različnih naprednih časopisov, za katere se zlasti mladi naraščaj zelo zanima. Ljudstvo čim dalje bolj spoznava, kako koristno je vsestransko čtivo, s katerim se duševno obzorje širi in bistri. — Zatorej na delo rodoljubi in podpirajte društvo, katerega namen je napredek in prosveta.

d Iz Hotiča pri Litiji. Somišljenik nam je pred tedni poslal dopis, ki si ga pa nismo upali priobčiti, ker nismo vedeli, da bi odgovarjal resnici. Ker pa smo izvedeli, da je prejel slično pritožbo tudi deželni odbor, priobčujemo imenovani dopis, ki slove tako - le: Naše dopise, ki smo jih objavili v svojem času in kateri so našemu gorečemu županu dajali tako dobre opomine in svete, je ta za vse npravno lepo ne posebno vneti mož, ali popolnoma prezrl, ali že pozabil. Pohujšanju, zaradi katerega smo ga takrat zmivali inkrtali, ne samo da ga je nadaljeval, je sedaj pritisnil tudi krono. Dokler je bila žena njegova pri življenju, je bila ta ovira, da svoje omožne prijateljice ni mogel vzeti k sebi, sedaj se je zgodil še ta škandal in sramota za celo občino hotiško. Pohujšanje je za druge, pa tudi za domačo mladino v hiši; od rajnce žene 6 otrok in od te, katera ima svoje pravega moža v Ameriki, trije, in kako se morajo pač gledati ti revčki pod eno streho skupaj. Ko smo mu mi zgodbo brali in resnico poročali, tedaj je pobožni naš župan povzdigoval oči na kviško in stokal, kakor bi se mu bila zgodila kaka krivica in hodil je farizejsko potuljeno v hinavski zavesti, kdo si je pač dovolil ga za junaške dostojne čine in salto mortale hvaliti. Svojemu novemu šefu v kiklji je izročil sedaj ključ v hiši in gospodarstvo; če ga je uvedel v poslovanje v občinskem uradu in v poštnonabiralni urad, o tem še molči se-

**Vsak napredni Slovenec bo
ročnik „Slovenskega doma!“**

danjost. Zato ni čuda, da pravi otroci od hiše, postranski v hišo. Mislili smo, da bodo nove volitve gorečnejše izpodmaknile županski stolec, na katerem tako slabo stoji, ali zaradi okoliščin v našem okraju, se je zopet nanj intabuliral za 3 leta. Menimo pa, da je vendar še kaka oblast na svetu, da bo svetohlinskemu pohujšanju v naši občini enkrat konec naredila, da ne bodo drugi zaradi pomilovanja vrednega župana, če on kozolce obrača, za nami s prsti kazali. Komur je neznan civilni zakon, si ga lahko pri našem slavnem občinskem uradu ali županu brezplačno ogleda in dobi pri njem zanj potrebne podatke. Naj pa še kdo reče, da nimamo Hočani čednega župana. O priliki še kaj več in bolj pikantnega.

d Pasji pokop na Dolenjskem. Piše nam somišljenik: Vsakdo občuti občo draginjo, bodisi glede živeža, obleke in drugih potrebščin. Kmet in gospod stočeta pod tem jarmom in ne moreta si pomagati; z obupom zreta v bodočnost. — Zadnji čas se celo bridko občuti draginja pri pasjih pokopih. Letošnje leto je bilo kritično leto prve vrste za naše zveste spremljevalce. Srečen je, kdor je rešil in ohranil življenje svojega psa. Noč in dan so ga zasledovali neutrudno razni faktorji in gorje, ako so ga zasačili brez predpisane oprave. Brez pomišljanja je bil obsojen v smrt, gospodar njegov pa v plačilo pokopnih stroškov. Tu se računa človeški pogreb od 4—6 K, a pasji pokopi so se zvišali, seveda vsled splošne draginje, od 5 na 8 K. To pa le s spremstvom konjaških hlapcev, kakor hitro je bil navzoč konjač sam, celo na 10 K, poleg tega je morala prispevati tudi še občina. Ni čuda, ako sedaj zdihujejo občine pod pasjim bremenom; plačilo imajo za konjača več kot znašajo vse druge občinske potrebščine. Verjetno je, da si manejo oni sedaj veselo roke ter si mislijo: še nekaj takih let, pa bomo na konju. Ko je razsajala lanske leto po Dolenjskem škrlatica ter pobrala obilo otrok v najnežnejši dobi, ni bilo opaziti take gorečnosti za omejitve te morilke. Mislilo se je gotovo: Kakor je prišlo, bode zopet odšlo. Omeniti se tudi mora, da so gonili konjači nesrečne obsojence v poostreni kontumacijski dobi brez nagobčnikov od občine do občine ter jih dajali povsod vpisavati, da so prejeli potem večje plačilo. Ni čuda, ako vlada tu obča ogorčenost, saj je znano vsakemu kmetu, da se zahteva od njega znesek, ki ne odgovarja postavnim določbam. Vsled tega upamo, da bodo opozorili merodajni faktorji konjače na njih delokróg, namreč, da bodo odirali v prihodnje samo njim zapadle živali, ne pa tudi — občine.

d Božja pot pod Gorjanci — usahnila. Poroča se nam: Takrat, ko so bili judje na Kranjskem, so jih pri begu v šentjernejski dolini gotovo par pozabili, vse kaže namreč, da se jih je doli nekaj zapodilo, ki se razumejo na »gšeft«. Ti tiči so tam

spomladi naenkrat raznesli po dolini novico, da se je nekemu bolnemu dekletu prikazala »mati božja« in da je to dekle potem vsled obiskanja tistega mesta naenkrat ozdravelo. »Nova božja pot! Novi Lurd!« so si mencali roke. Mel si jih je rajmošter Lisjak in meli so si jih drugi. A glej, da ono dekle sploh ni ozdravelo, niti pozneje kdo drugi. Lurška mati božja pod Gorjanci ni nikomur nič pomagala. Zdaj je naenkrat postalo tam doli vse tiho, vse je pri kraju. »Božjepoti« naenkrat ni več! Ostal je le spomin na to »farbarijo«.

d Klerikalno izobraženstvo. Kako izobrazuje duhovščina svoje pristase, so pokazali v noči 28. t. m. klerikalni junaki iz Vrhpoja v kostanjeviškem okraju. Ko je zapustila v omenjeni noči večja družba Kosovo gostilno, so jo nenadoma s kamenjem in koli napadli tamkajšnji klerikalci. Pri tem napadu je bil Andrej Lokar, že star mož iz Brezovice, teško ranjen. Lokar je na to stvar ovadil orožništvo. In tako je kostanjevski sodnik prisodil napadalcem za božične praznike precejšnje porcije — ričeta.

d Iz Skocijana se nam piše. Pri nas imamo kaplana, ki ne dela bogu posebne časti. V začetku tega meseca je imel v Druhi okrog 8. ure sv. mašo. Mimogrede je obhajal tudi dva bolnika. Vse to bi bil naš kaplan lahko opravil še dopoldne, da bi mu ne bilo treba ponoči hoditi domov. Toda Blatnica v Pečicah ima izvrstno kapljico, pri kateri se je kaplan zapoznil do trdega mraka. Ko je počasi krevsal v dolino proti Skocijanu, je moral počeniti za pot. V tem prideta po poti Jakob Vrabec in njegov pastir. Ko pastir zapazi za potom čepečega moža, pobere jabolko ter ga vrže poleg njega, da bi videl kdo da je. Tedaj pa pograbi kaplan svoje hlače, priteče na pot ter nevljudno nahruli Vrabca z besedami: »Ali veste, kdo da sem jaz?« »Vem, duhovnik ste,« mu odgovori Vrabec, nakar ga kaplan ogrne s palico čez pleča. S tem seveda Vrabec ni bil zadovoljen. Zato vpraša kaplana: »Ali pa veste, kdo sem jaz? Kar se posodi, naj se vrne«. Naš kaplan je bil zaradi tega tako užaljen, da je pri žandarjih ovadil Vrabca, da ga je ta prvi napadel in osuval. Kaplan pravi, da je imel pri sebi »burzo«, da bi se ga zato ne smel nihče dotakniti. Seveda, ta bi bila lepa! Kaplan bi nas pretepaval, mi naj bi pa mirno držali. Ampak tako ne bo šlo, Janez! Če nečeš biti tepen, potem tudi ti ne tepi!

d Iz Sodražice se nam piše: Preteklo nedeljo nas je naš župnik strašno zdelal, pa ne zato, ker smo morda kaki neverniki, marveč samo zato, ker za razne nepotrebne stvari nimamo denarja. Najbolj ga je seveda ujezilo, ker je darovanje za siromaka sv. očeta tako žalostno izpadlo. Da, da, ljudi ne bo mogoče vedno slepiti; kajti počasi bodo spregledali celo slepci. Danes že vsakdo ve, da tisti, ki ima milijone svojega premoženja, ki ima celo toliko,

da ne mara vzeti milijonov, ki jih je zanj naložila italijanska vlada, da tisti človek torej ne more biti nikak siromak. Kadar bo sv. oče potreboval denar, takrat bo gotovo vzel tiste milijone, ki jih ima italijanska vlada pripravljene zanj. Sicer pa Kristus tudi ni imel denarja, še manj pa kak milijon. Zato se nam čudno zdi, zakaj sv. oče vedno dela konkurenco pravim siromakom, ki res nimajo razen svoje strganе obleke prav nikakega premoženja. Vobče delajo žegnane, torej nepotrebne osebe, našim beračem veliko konkurenco. Nedavno sem vprašal nekega siromaka, kako je z njegovo obrtjo. »Slabo, slabo,« je bil odgovor, »kajti beračijo sveti oče, beračijo škof, beračijo razni moški in ženski samostanci, tako, da za pravega siromaka prav nič ne ostane. Je pa tudi to: vsi ti žegnani »siromaki« smejo beračiti po celi državi, če pa jaz pridem v drugo občino, me takoj pograbi žandar, vleče v sodnijo in tam me obsodijo na 14 dni ali celo na mesec zapora, poostrenega vsak teden s tremi posti. Vidite, tako se godi nam, naši žegnani konkurenti pa se maste pri bogatih poje-dinah.« — Mož je govoril čisto resnico. Naj torej vsak, predno da vinar nepotrebnim cerkvenim ali samostanskim beračem, dobro premisli, ter naj raje podpira domače ljudi, ki so v resnici potrebni.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Zabretov in Žirovnikov duh v Št. Vidu. Konji neke vdove iz Zapuž, ki je polna farovškega duha, so se splašili, ko je hlapec vozil pesek z Glinec. Pri tej nesreči se je pa hlapec tako močno poškodoval, da je moral takoj v bolnico. Ko se je tej vdovi o nesreči sporočilo, je vsa prestrašena radi konj vprašala, se je li konjem kaj hudega zgodilo? A hlapec kot človeško bitje z neumrjočo dušo ji pa še na misel ni prišel. — Drugi slučaj pa je ta - le: Ko je neki gospodar iz Št. Vidu z mladimi in čilimi konji oral polje, so se konji hipoma splašili in pritisnili hlapca ob neko sadno drevo, da je zadobil lahko telesno poškodbo. Ali ta gospodar, ki je navzet kremenitega Žirovnikovega značaja, je pa ostal na mestu pri svojem lahko poškodovanem hlapcu in mu skušal na vse mogoče načine pomagati. Nato je takoj hitel po našega gospoda zdravnika dr. Živko Lapajnetu, da je čim prej zadobil zdravniško pomoč. Za konje se pa še zmenil ni, dokler ni vedel, da je hlapec iz smrtne nevarnosti, akoravno sta konja s plugom grozno drvila in skočivši čez neki jarek vsa zmedena na tleh obležala. Iz tega tedaj sledi, da Žirovnikov duh je plemenit, vnet za svojega bližnjega. A Zabretov? Primerjajte gori navedeni slučaj.

g Revčka Andrejčka imamo v Šent Vidu, ki je po Zabretovem receptu vzor

katoliškega moža. On hiti k vsaki maši, glasno moli, da po cerkvi odmeva, bije se farizejsko po grešnih prsih ter se sploh najraje vedno drži za rob Zabretovega plašča. Vkljub temu pa je ta katoliški mož napram svoji ženi tako surov, da nosi revica večkrat na svojem obrazu sledove njegovih krščanskih pesti. Sicer pa zna ta človek tudi ljubezniv biti. No, Zabretu pač smemo čestitati na njegovem vzornem somišljeniku.

g Liberalno cunjo imenuje znani »Domoljubov« dopisunče naš »Slovenski Dom« ter svari pred naročevanjem. Verjamemo, da ima grozen strah pred to »cunjo«, ki kaže v svojih jedernatih člankih dopisuna v vsej njegovi nagoti. Toda dopisunče, ne bo nič! Vedi, da že okoli 150 iztisov te »cunje« hodi na našo pošto, za bodoče leto se je pa že oglasilo obilo novih naročnikov. Hej, to boš imel še strah in jezo pred to »liberalno cunjo!«

g O Klanfarju in drugih zanimivostih. Zadnjič sem, g. urednik, bral med jeseniškimi novicami dopis iz Št. Vida; gotovo Vam je pomotoma prišel v napačno kolono. Zanimalo me je poročilo, kako napreduje kmečka samozavest. Zanimalo me je pa tudi, kako je Klanfarjev Tone gospodaril pet let kot načelnik kmetijske podružnice in prav je, da se taka reč ne izgubi v morju pozabnosti. Klanfar je v kmet. podružnici pokazal, da ni na mestu za voditelja, ozir. kmetje smo pokazali, da je bil on le cokolja pod kolesom napredka. Motil bi se pa človek, če bi mislil, da je Klanfar samo v kmet. podružnici slabo gospodaril. Če pogledamo nekoliko nazaj v šentvidsko preteklost, vidimo da so vsa društva, ki so pod Klanfarjevo patronanco jako slabo podkovana, le Klanfarju se pri tem dobro godi. Nekdaj je bilo v Št. Vidu rokodelsko društvo, katerega ustanovnik je bil Klanfarjev Tone. Pa kaj vidimo? To društvo si je postavilo lasten dom, rokodelci so zastonj nabavili vrata, okna in razne dele v nadi, da bode to last društva. Danes pa o tem društvu ni več sledu, pač pa ima Klanfar eno hišo več v Št. Vidu. In čitalnica? Pokojni Blaž Potočnik je ustanovil čitalnico; bila je prav živahna, dokler ni nad njo zavladal isti Klanfar. Sedaj pa umira. Na srečno smrt jo pa pripravlja Sengarjev Tine in sicer po znanem farovškem receptu, ki ga pogosto kmetom priporoča, češ, manj imaš, laže greš v nebesa. S čitalnico prav tako delajo. Velikega premoženja sicer ni nikdar imela. Pok. Zakotnik pa ji je zapustil malo svoto, ki je bila plodonosno naložena na hranilno knjižnico do letošnjega leta. Ta svota spočetka sicer mala, je vedno rastla. Sedaj pa je ta knjižnica izginila, ozir. ne ve se, kam je prišel denar. Ko je nekoč načelnik čitalnice vprašal Zabreta, kdo je denar dvignil, je ta nad njim primern zarentačil in mirna je bila Bosna. Načelnik, značajan mož, je ozlovoljen odšel. Tako »oficijalni« Šentvid. Napredka željna

mladina in napredni element pa vidi, da se ne spleča vleči iz blata ta polomljeni voz; zato presedimo v nov prostran voz, ki ga pripravlja mlado, agilno, izobraževalno društvo »Žirovnikov zbor«.

Šentvidski kmet.

Jesenške novice.

g Lepi božični prazniki so tu, ko se človek tako rad spominja nazaj, na pretekla leta nežne mladosti — sveti večer ki se je slovenskemu ljudstvu najbolj vtisnil v srce. Napredni fantje in dekleta, ko boste na sveti večer tudi vi pogledali nazaj na svojo preteklost, spomnite se ob tej priliki tudi svoje domovine. Porabite božične praznike v to, da sleherni izmed vas agitira za narodno časopisje. Delajmo na to, da ne bo pri nas nobene zavedne slovenske rodbine, ki bi ne bila naročena na »Slov. Dom«. Brez boja ni zmage, brez zmage ni venca! Zato pa v boj, razširjajmo napredne časopise v najširše ljudske sloje, da se slovenski narod otrese ponižnosti in hlapčevstva. Delajmo na to, da se slovensko ljudstvo enkrat otrese raznih jerošov in da stopi ponosno na noge in zakliče: do tukaj, in nič več dalje! Torej, fantje jeseniški in dekleta, na delo za naš »Slov. Dom«.

g Gledališka predstava »Moč uniforme«, ki jo je priredila preteklo nedeljo tukajšnja Ciril-Metodova podružnica, je uspela v vsakem oziru izbornu, dasi je bila istočasno tudi v »Katoliškem domu« slična prireditvi. Dvorana pri »Jelenu« je bila nabito polna. Toliko smeha pač nismo še vžili pri nobeni predstavi ko pri tej. Igralo se je tako izbornu, da bi igralci delali čast vsakemu mestnemu gledališču.

g Mladi tamburaški zbor nas je s svojim prvim nastopom tudi zelo presenetil. Da se v tako krakem času dosežejo taki uspehi, zdelo se nam je skoro nemogoče. Zato smo bili kar očarani. Za vsak komad jim je občinstvo burno ploskalo in klicalo »na zdar!«

g Silvestrov večer priredi telovadno društvo »Sokol« na Jesenicah v prostorih restavracije »Sokol«. Začetek je ob 8. uri zvečer. Na sporedu so: tombola, govori, prosta zabava, po polnoči pa ples. Pri prosti zabavi igra društveni tamburaški zbor. Prijatelji sokolstva, vdeležite se veselice v obilnem številu.

g Jelen na Posavju. Pišejo nam: V Vižmarskem Dovju so preteklo soboto delavci napravljali gramoz. Naenkrat so zaslišali v bližini topot, kakor da bi dirjal proti njim kak konj. Ko so se ogledali, so videli teči v smeri od Ježice velikega jelena s skoro meter dolgim rogovjem. Jelen so videli tudi potniki, ki so se vozili z gorenjskim vlakom. Ko je vlak odšel, je jelen skočil preko tira in zginil v Staneški hrib.

g O umoru na Begunšici je sedaj vse potihnilo, kar je zelo po volji gotovim gospodom. Toda povemo jim, da ne bomo preje mirovati, dokler ne pridemo stvari do dna. Prosimo g. Sinka, naj nam ves dogodek natančno opiše, da ga bodo mogli Nemci več izrabljati v svoje podle namene.

g Umrl je v ponedeljek zjutraj ob 2. kontrolor južne železnice Gračner v Zidanem mostu. Zadel ga je pred nekoliko dnevi kap. Truplo so prepeljali v Kamnik, kjer so ga pokopali.

g Povodenj v bistrški dolini. Vsled neprestanih nalivov so Bistrica in vsi potočki in hudourniki v kamniškem okraju sino narasli ter izstopili z svojih strug. Okrog Domžal in Trzina je bilo v torek vse polje pod vodo. Voda je preplavila cesto in železniški tir. Na cesti je stala voda visoko do kolena. Kamniški večerni vlak ni mogel priti do Trzina in se je moral vrniti v Domžale. Skoda, ki jo je povzročila povodenj, je ogromna, a se sedaj še ne da natanko dognati.

g Klerikalno gasilno društvo brez — brizgalne. Kjer imajo kako stvar klerikalni ljudje v rokah, tam kažejo tudi svojo — nezmožnost. Mavčiče pri Kranju imajo svoje gasilno društvo, a brez orodja in brez Smejkalove brizgalne. Njih načelnik je tak »naprednjak« (narobe vzeto namreč), da pravi, da društvo ne potrebuje še brizgalne, ker bosta že bog in njegov »gasilec« sv. Florijan Mavčiče ognja varovala in gasila če bo treba!

g Iz Javorij pri Poljanah. Zadnji čas sem se zaletava v »Domoljubu« nekdo — no, nekdo? menda in najbrže prejšnji župan Pintar — v novi občinski odbor. Pred vsem mu leži v želodec sedanji župan Franc Demšar. Vse grehe in napake mu spravlja na dan, očitajoč mu nevednost, zabitost in sploh vse, kar se dobi slabega. Hudobni mazač se drzne celo vlačiti na dan njegove družinske razmere. Zaletava se celo v njegovo ženo. Kaj takega je zmožen samo človek nižje vrste sedanjega laži-katoličanstva. In tak mož je ravno bivši župan Pintar. Iz vsega je spoznati strašna zavist, ki obdaja tega človeka radi padca z županovega mehkega stolca. Kar jeze se peni pri občinski seji, ko mu ne gre več žito v klasje in hoče z nekako obstrukcijo zabraniti redno občinsko delovanje. Seve, so ljudje že siti njegovih prismodarij, saj že ženske pravijo: »da je morala ta smola noter priti«. Zakaj da to uganja, se že pokaže, pravzaprav se je že. Računi za njegovega županovanja niso prav jasni. In Vrban Pintar, učenjak visokih šol, svetovne naobrazbe, je trdil pri eni prvih občinskih sej, da so vsi šolski računi poravnani. In šola v Malenskem vrhu ima še dobiti nad 800 K. Ko se mu je to dokazalo, se je jel mož umikati in trditi, da tega ni govoril. Pa vendar je govoril. Jasno je nam zdaj, zakaj se je z vso svojo močjo branil sedanjega tajnika Sta-

nonika — Šiškarja. Ta mož mu je že delal preglavico pred leti pri klerikalni posojilnici v Poljanah in je razkril čedne razmere v tem zavodu, kateremu načeluje naš prejšnji župan Pintar. In takrat razkrite sleparije še sedaj niso pojasnene. Pa takemu zavodu zaupajo naši ljudje še denar. Taki ljudje hočejo biti nam vzor v gospodarstvu? Le pometajte pred svojim pragom! Kar se nadalje tiče čenč v najlažnjivejšem slovenskem listu »Domo-ljuba« o Mrakovi gostilni na Volči, te pa radevolje prepustimo raznim »žužljam«, ki se napajajo s tako hrano in pa možem, ki pod oknom prisluškujejo. Tak je Vrbani Pintar, prejšnji javorski župan, v milosti župnika Fajfarja, to je tistega blagega duhovnika, ki pozna ljubezen do bližnjega le pri sebi ali do sebe, saj bi bil drugače odpustil hero tistima dvema kmetoma v Žetini, katerima je letos strela vdarila v njiju poslopja, da je njima vse pogorelo, a župniku sta vendarle morala vso hero odrajtati do zrnca. Vrbani Pintar, v naši občini ti je odklenkalo in le kmalu se preseli v Poljane, da boš tam prišel še morda celo do kake županske časti. Pri zadnjih županskih volitvah si že igral precejšnjo vlogo. Poljancem je samo čestati na tvoji pridobitvi.

Notranjski novičar.

n **Smrtna kosa.** V četrtek, dne 16. t. m. je nenadoma umrla na graški kliniki ga. Pavla Šilec, soproga c. kr. sod. kancelista v Konjicah in hčerka uglednega hotelirja Jurca v Postojni. Bila je komaj pet tednov poročena. — Gosp. Šilec in rodbini Jurca iskreno sožalje!

n **Vrhniška občina in »Družba sv. Cirila in Metoda«.** Vrhniška občina je do- slej vsako leto darovala »Družbi sv. Cirila in Metoda« po 30 K. Tudi letos je poslalo županstvo 30 K, a je ob enem pride- jalo obvestilo, da je to zadnje darilo, ker odslej vrhniška občina nima več volje pod- pirati »Družbo sv. Cirila in Metoda«. Re- gistriramo ta junaški čin vrhniškega žu- panstva, da se v pravi luči spozna narod- njaštvo bivšega naprednjaka župana dr. Marolta!

n **Gasilno društvo v Vipavi** ima svoj občni zbor dne 31. grudnia zvečer ob 7. v društvenih prostorih. Po občnem zboru priredi gasilno društvo v hotelu »Adrija« zabavni večer. Igrala se bode šaljiva igra: »Za letovišče«. Gostje dobro došli!

n **Umrla je** preteklo nedeljo v starosti 47. let Frančiška Gostiša, soproga gostilničarja in posestnika Franca Gostiše v Gor. Logatecu. Zadel jo je mrtvoud. Pokoj- nica je bila tiha ter blaga ženska in lep pogreb katerega se je udeležilo tudi urad- ništvo je dokaz, da je bila vobče priljub- ljena. Domači peveci so ji zapeli tri žalo- stinke. Bodi ji zemljica lahka!

n **Zadnje deževje** je povzročilo tudi pri nas veliko povodenj. Logatšica je pre- stopila bregove in mahoma preplavila bližnje travnike in njive. Bivša Tollazijeva žaga in mlin sta bila zopet skoro popolnoma v vodi. Na Brodu in Martinjhibu je voda pridrla celo v nekatero hišo. Naraslo vo- dovje je splavilo precej lesa. Skrajni čas je pač, da se regulira naš potok in njegov iztok v »Jački«.

n **Nova župnija** je razpisana v Dol. Logatecu. Tako se je Dol. Logačanom ven- dar enkrat izpolnila že dolgo gojena želja. Novi župnik bo imel prav udobno stano- vanje v bivši Zoretovi hiši, katero je ku- pila občina in jo dala tudi predelati. Na vsak način bo treba pred njegovim priho- dom če ne popraviti, pa vsaj pobeliti raz- ven zvonika tudi ostali del cerkve, sicer bo utegnil misliti, da stoji še izza »turških taborov«. Gotovo je iskrena želja vseh miroljubnih Dol. Logačanov, da bi se novi župnik res pred vsem brigal le za dušni blagor svojih vaščanov.

n **Med dol. logaškim učiteljstvom** je baje začela poganjati »slomškarija«. Da- nes poročamo to z reservo. O priliki mo- goče več in natančneje.

n **»Sokol«** priredi na Silvestrov večer običajno veselico. Kakor čujemo, bo vspo- red zelo bogat in zanimiv. Med drugim nastopijo telovadci in se uprizori tudi enodejanka »Blaznica v prvem nadstrop- ju«. Upamo, da bo kakor druga leta tudi letos ta večer Kramarjev salon do zad- njega kotička zaseden.

n **Iz Notranjih Gor pri Brezovici.** Neki dopisnik je dvakrat v »Slovenec« napadel v Brezovici na novo ustanovljeno poštno uradnico na uprav zloben način. Ker sem pa podpisani iz gotovega vira iz- vedel, da me ne le poštno uradništvo, temveč tudi drugi Brezovčanje sumničijo, da sem jaz ona dva dopisa skrpal, zato ne morem molčati, prvič radi svoje osebe, tem manj pa radi poštnega uradništva. Da bi jaz kateremu rekel, da ne dobivam vedno vseh dopisov in pisem, bodisi oseb- nih ali uradnih, bi lagal, ravno tako, kot je dopisnik, ko je pisal v »Slovenec«, kako neredno se zdaj pisma dobivajo. Gotovo nima drugega dela, kot obrekovati vse one, ki se z njim ne strinjajo; je morebiti to njegov »kšeft«! V Notranjih Goricah pa ni le občinski urad, temuč vsi vaščanje so s pošto popolnoma zadovoljni, ker ne dobivamo pisma samo redno, temveč še izvanredno, to je še ob nedeljah. Poštno upravništvo pa opozarjamo, da se naj va- ruje onih netopirjev, ki le temo ljubijo, po dnevi pa bogu čas kradejo in lenobo pasejo. Iz njih del jih boste spoznali. — I v a n K u š a r, kmet.

Novice iz Žirov.

n **Logaško okrajno glavarstvo** vpra- šamo, če stoji pod komando našega ka- plana. Te dni je pri nas umrl neki trgovec, ki je bil tudi podporni član »Sokola«.

Perko je precej naznanil, da on ne bo pri pogrebu, ako se ga udeleže »Sokoli«. Na splošno začudenje so dobili »Sokoli« tudi od okr. glavarstva naslednjo brzojavko: »**Udeležitev pogreba v sokolskem kroju se iz javnih varstvenih ozirrov prepove.**« Glavarstvo torej služi navedenemu ka- plančetu. Tako daleč menda tudi na Španskem niso! Čemu so torej vse postave in oblasti, ako se nihče ne upa zameriti nobenemu duhovniku?! Sodišče se ga boji, glavarstvo mu streže. Kdor ni klerikalec, kmalu ne bo nikjer več varen: Živele take oblasti!

n **Čevljarska zadruga** namerava, ka- kor se čuje, sezidati v bodočem letu večjo delavnico, kamor bi se postavili primerni stroji, s katerimi bi se znatno pospeševala čevljarska obrt. Razume se, da bo ta načrt mogoče uresničiti le, ako bodo čevljarji vzajemno nastopali in če bo tudi vlada kaj prispevala. Želeti je mnogo uspehov. Bolj ko vspeva obrt, lažje shaja tudi kmet, ker lahko svoje pridelke lažje in dražje prodaja.

n **Občinska hiša** bo skoraj dodelana. Na zunaj je prav lična stavba, bolj prak- tična bi bila še, ko bi imela eno nad- stropje, ker bi se potem tudi nekaj najem- nine dobilo. Tako pa ne bo nič. Da se stavba ni dvignila, so krivi nekateri ne- spametni trmasti občinski odborniki, ki so to preprečili.

n **Skrajni čas je**, da bi se tudi naša šola razširila v pet- ali šestrazrednico. Da ima naša obsežna občina, v kateri je tako raz- vita obrt, trirazrednico, je že pravi škan- dal. Prva in največja potreba je, da se človek v mladosti primerno izobrazí, prva podlaga je dobra ljudska šola. Lepo šte- vilo naših ljudi gre v tujino, noseč seboj fizično delavno moč in to, kar so se naučili v šoli. To je njih dota. Vemo pa, da se bo marsikdo protivil reformi šole, če- ravno je za druge nepotrebne stvari jako navdušen. Kdor je v temi vzgojen, tudi temo ljubi.

Književnost.

r **Slovnica mednarodnega jezika.** Za 1 K 10 h s poštino vred dobite v roke po- polno slovnico v 10 lekejah z bogatim be- sednim zakladom, obsegajočo 50 nalog, 10 beril, pogovorov itd. Za izbornost te slov- nice govori dejstvo, da je prirejena že na sedem drugih jezikov. Da se prihranijo starim in novim naročnikom nepotrebni stroški, naj blagovolijo poslati denar na- prej čim preje, tem bolje. Kdor pošlje s poštino vred 5 K 30 h za pet izvodov, do- bi v dar zanimivo zbirko raznih pripo- vedk. Propagatorji, naročajte po več izvo- dov, ker jih pozneje ne bo dobiti. Denar je pošiljati na Lj. Koser, stud. iur., Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

LISTEK.

Kamen.

Orientalna povest.

Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil

A. S.

(Konec.)

V.

Nekoliko dni potem, ko je zginil Jusuf, se je vršil v sobi Mahmudovi sledeči razgovor:

Mahmud: No, kaj?

Podrejeni uradnik: Vaša svetlost! Štrana se nam je zmešala.

Mahmud: No, kaj?

Uradnik: Preiskovalni zapori so polni. Razven Jusufovega sluge sedi tam do sto oseb, med njimi krojač, kateri je baje pred petimi leti sešil Jusufu kaftan in predelal turban, zaprli smo ga drugi dan ravno, takoj po tem, ko smo prijeli slugo, in —

Mahmud: No, kaj.

Uradnik: In še čevljar, šest pekov, sedem kavarnarjev, osem prodajalcev mila in tako dalje — vsi so bili zaprti zgodaj zjutraj pred Jusufovim stanovanjem. Vsi ti ga poznajo, dali so na protokol njegov natančni popis, označili so kraje, kamor je hodil, osebe, s katerimi je občeval — vse zastoni. Jusuf Alija ni, kot da bi se bil pogreznil v zemljo!

Mahmud: No, kaj?

Uradnik: Ta stvar postaja, gospod, vedno hujša. Ona raste (Mahmud je strahoma uprl oči v govornika), ona raste hitreje kot sence na večer, hitreje kot se širi obrekovanje v ljudskih ustih.

Mahmud se je prijel z obema rokama za glavo.

Sedaj se pa, spoštovani čitatelji, nagnite bliže k meni, da vam nekaj pošepetam na uho. Je to temna usoda, ki preganja turško policijo: vsaka stvar, ki ji pride pod roko, začenja baje rasti, raste in raste tako dolgo, dokler od nje ne odmakne policija svojih rok. Šivanka baje zraste v njenih rokah v bodalo, bodalo pa v Rolandov meč. O Mahmudovem predniku se pripoveduje, da ga je vžigalica, katero je policija kot naklep k požigu serajla zaplenila, pripravila ob urad in življenje. Rasla in rasla je baje tako dolgo, da je podrta stene policijske palače in jo kakor zagvozda razgnala na dve polovici, nad katerim dejstvom se je padišah tako razburil, da je Mahmudovemu predniku poslal svilenno vrvico, da se obesi na koncu vžigalice... Vsemu temu skoraj da ne bi veroval, toda sub rosa vam povem, da je na tem vendar nekaj resnice — sub rosa pravim, kajti to je uradna tajnost turške policije in ako bi jo izdal, bi imel kot izdajica velike in krvave sitnosti.

In zaradi tega se je prijel Mahmud z obema rokama za glavo, ko je slišal, da tajinstveni kamen tako nekrščansko narašča. Bil bi rad celo zadevo spravil na tihem s sveta, toda to ni šlo: kajti sultan sam se je zanimal za afero, najbolj pa veliki vezir, katerega je ta hudobni atentat na njega zobe in levo oko napolnil z neizrekljivim gnjevom.

In sedaj ta nesrečni kamen neprestano raste, in kaj bi prikrival, raste — raste — raste — Mrzel pot je oblival Mahmudovo čelo.

Od enega razgovora sem je izginil z njega obličja ravnodušni mir; nad njegove obrvi se je naselila žalost, čibuk mu ni več dišal, harem ga ni mogel več zabavati, in morali so mu kupiti za pol pedi krajši pas. Deček v snežnobeli haljini ni mogel več s svojo pestro pahljačo odganjati morečih sanj od njega postelje. Dozdevalo se mu je, da preklicani kamen raste v ogromno skalo, da razdira stene policijske palače in raste, raste do neba, da je že večji ko pogorje Kaf — in on da leži pod njim s svilenim trakom okolu vrata in v prsih mu vgasuje življenje...

In zgodaj zjutraj mu prinese uradnik vest, da Jusuf še ni aretiran in da kamen raste, raste, raste...

VI.

Nekoč se je vrgel Mahmudu pred noge njega tajnik. Mimogrede rečeno, je Mahmud ravno dan potem, ko je izginil Jusuf Ali, odgnal svojega starega tajnika in najel novega. Zakaj in kako se je to zgodilo, še sam ni dobro vedel, kot ni vedel tudi vzroka mnogim dogodkom, ki so se odigravali v njegovi hiši, ne morebiti radi tega, ker ni imel v svojih rokah vse nitke svojega gospodarstva, ampak vedeti bi morali, da je sivooka Fatima včasih delala po svoji glavi. Imela je tako krasne, iz mahu tkane prstke, in njen svileni pantofelček je bil tako lahek, sladek...

Na kratko, neka medena usta so očrnila starega tajnika in nekdo, na primer neki nepodkupljivi sluga harema, je predstavil s posredovanjem nekega drugega Mahmudu novega tajnika. Ta se je Mahmudu iz vzroka, o katerem molči kronika, navzlic velikanskemu nosu z bradavico in obrito brado tako prikupil, da ga je takoj sprejel.

Torej novi tajnik se je vrgel na kolena in stokal: »Milost, gospod, milost!«

»Vstani in povej, kaj hočeš!«

»Milost, gospod! za neradostno novico, s katero se te upam vznemirjati! Znam, da te že dolgo časa trpinči tajno zlo, in bojim se, da bi me ne, ker povečam tvoje gorje, zadela strela tvoje jeze.«

»Ne boj se, govori!«

»Milost, gospod, biser tvojega harema, najlepši cvet Kavkaza, tvoja Fatima je izdajalka!«

Mahmud je poskočil, iz oči so mu planili bliski, njegova dlan je krčevito stisnila jatagan.

»Ha, kaj govoriš, predrzneš! Ona, ki sem jo obdal z vsemi razkošji sveta, ki sem ji izpolnil vsako željo, ona, ki sem na njeno ljubezen prisegal kot na koran — ona, moja Fatima, moja skalna golobica, je izdajalka!«

»Prepričaj se sam, gospod! Včeraj sem neopažen videl, kako si je odrezala koder iz svojih črnih las in ga podala s svojega okna mlademu možu v znak svoje sladke ljubezni. No, prepričaj se na lastne oči, samo poglej njene lase!«

»Prepričam se, in ako se lažeš, mi poplačaš s smrtjo!« In razburjen je odšel Mahmud iz sobe.

Čez dolgo časa se je vrnil mračen, prestrašen in govoril svojemu tajniku z žalostnim glasom:

»Kaleb! danes po noči naj razburi čoln tihe valove Bospora, in zvezda mojega harema naj izgine v njih — tukaj imaš ključ od shrambe v policijskem domu, tam najdeš svilenno vrečo, v kateri je bila vtopljena Zorajda — vreča je plaval — in glupi čanši so jo prinesli na policijo — ««

VII.

O Bospor in Zlati rog, o ve razkošne vode, tihe poezije polne, ki je v vas namakal Byron svoje nesmrtno pero, kako rad bi vas popisoval, vi srebrni valovi, ve tihe sence palm, in tebe, o lahno plahutanje golobjih kril — samo ako bi vas bil kdaj videl!

Na Bosporu plove čoln —

Ha, sedaj se vreča je zvalila iz njega — Plove dalje — čolnárji se potijo

In že mokra vsakega je bila srajca...

S tem izlivom čiste realistične poezije sem vam opisal žalosten dogodek, katerega so bili priča molčeči Bosporovi valovi.

Da, vreča se je potopila na duo morja in čoln je plaval dalje. Uboga Fatima!

Čoln plove dalje, dve osebi ste v njem. Kaleb in mladi čolnar, krasen, vitek dečko. Naenkrat položi mladi veslar svoje veslo počez čez čoln, objame kaleba in mu klone z glavo na prsi. In glej! Sedaj mu je pal turban z glave in izpod turbana so se mu vsuli črni lasje na vrat, na okrogla ramena in kipeča nedrija... In v sredi teh las se je zalesketal nad čelom dragulj, edini, toda krasni, kot prva iskra ljubezni v duši devojke... Ah, to je Fatima! Zatempel je blesk dragulja, potapljačega se v laseh in dvoje žarečih, žejnih ustnic je zašepetalo: »Moj Jusuf!«

Jusuf pa se je sklonil k nji in poljubljal temneči dragulj, ah da, dragulj...

VIII.

Mahmud se je prebudil, čelo, polno mračnih misli. Poslal je po kaleba. Kaleba ni bilo vso noč doma. Poslal je k Bosporu, tudi tam ni sledu o kalebu... Mahmud

razpošlje sluge na vse kraje Istambula, sedi med tem zamračen na divanu in pogleduje željno na duri.

Tu je vstopil uradnik in pal pred Mahmudom na zemljo.

»Gospod! veliko nesrečo in še večjo srečo objednem nam je poslal Allah. Smem govoriti?«

»Govori! Je-li aretiran Jusuf Ali?«

»Ah ne! Toda tajinstveni kamen je izginil, niti praška ni več v policijski shrambi.«

Mahmud je skočil z divana in se spozabil v prvem navalu veselja tako daleč, da je zagnal svojo copato uradniku naravnost na nos, za kar je pokorni podrejenec svilenega poslanika Mahmudove milosti v svoji brezmejni ponižnosti poljubil.

Mahmud je lahko skakal. Bilo mu je, kakor da bi se mu bila odvezala svilena vrvica z grla — kamen se mu je odvalil od sreča...

Ko se je vest, da je zginil kamen, razširila po Carigradu, so zapeli Mlado- in Staroturki. Veste, ves turški narod je razdeljen v stare in mlade, in to mislim zagledati, da se lahko medsebojno kregajo in jezijo. Kadar odpirajo Staroturki okna, zapirajo jih Mladoturki, kadar pijo ti kavo na strehi, pijo jo oni v kleti, kadar prisega ena stranka na brado prorokovo, prisega druga na njegove muštake in kadar se Staro- ali pa Mladoturku odtrga gumb, prišije si Mlado- ali pa Staroturek za enega več...

Toda, divno! Kadar se gre za to, da se graja policija, tedaj si podajo ti smrtni sovražniki roke. Tako so tudi sedaj bili Mlado- in Staroturki enoglasno za to, da je škandal, ako se kar tako na lepem zgubi s policijske shrambe kamen.

Toda navzlic tej složni graji si je mel Mahmud roke, ker je znal, kake bodo posledice te graje. Prišel bo od zgoraj red, no, in še kakšen red!...

IX.

V Pragi, dne tega in tega.

Mahmud!

Odpusti, da sem se pregrešil nad teboj. Ljubezen do Fatime me je zavela. Poslušaj, na kak način sem se splazil kakor kača v tvojo hišo, da bi otroval mir tvoje duše.

Nekega večera so mi potegnili kaftan s pleč, ker nisem mogel plačati kave — tepei! Potrudi se na vsak način, da bi si ne plačal tisti nesramnež svoje mizerne kave s popolnoma novim kaftanom, v katerem je še povrh zašitih sto pijastrov. Ako pride kdaj tisti kaftan v tvoje roke, odkazi tistih sto pijastrov blagajniku za tajne policijske posle...

Razburjen radi izgube kaftana, sem sklenil se tudi s svojim turbanom razločiti. Zglašal sem se nad bedo nekega brivca in obdaroval sem ga z njim za to, da me je obril. Na to sem šel na dogovorjeno mesto, kjer me je pričakovala tvoja Fatima. Izdala mi je vse naklepe policije

na mojo osebo in po pregovoru, da pod svetilko biva tema, me je vtihotapila za tajnika v tvojo hišo. Obrta brada in nova obleka ste bili moji rešitelji...

V ostalem vedi, ako še ne veš, da sem mesto Fatime na njen predlog, da bi te rešil naraščajočega zla, tisti nesrečni kamen zašil v vrečo. Z bogatimi nakiti, s katerimi je tvoja radodarnost osrečila Fatimo, plačala sva si pot do tujine in do dobrih ljudi...

Odpusti mi vse, Mahmud, odpusti zaradi preroka!

Sedaj sva se naselila v svobodni Avstriji — čutiva se tukaj kot doma...

Tvoj sluga, ne kaleb, ampak
Jusuf Ali.

Nepoklicani jeziki trde, da se je Mahmudu po prečitaniu tega pisma baje odvalil drugi kamen od sreča...

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Zahvala.

Podpisana izrekam vsem prijateljem in znancem za povodni bolezn in smrti mojega rajnega soproga

Antona Ježa

mi izkazano prijateljstvo in sočutje najto-plejšo zahvalo, posebno pa se še zahvaljujem vrlim bratom Sokolom za podaritev krasnega venca, kakor tudi za tako mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, ter slavnemu gasilnemu društvu na Dobračevi in njegovim članom, ter končno vsem mnogobrojnimi udeležencem pri pogrebu.

71 1-1

V Žireh, dne 20. decembra 1909.

Marija Jež
vdova

Dr. Ivan Oračan
se je vrnil in zopet ordinira
Wolfova ulica 12, I.

Tržne cene v Ljubljani

od dne 18. decembra do 22. decembra 1909.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 " " " II. " . . .	1	—	1	20
1 " " " III. " . . .	—	90	1	12
1 " telečjega mesa . . .	1	20	1	72
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	80	2	—
1 " koštrunovega mesa . . .	1	04	1	12
Praščiči na klavnici . . .	1	20	1	40
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 " masla surovega . . .	2	10	3	—
1 " masti prašičje . . .	2	—	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 " slanine prekajene . . .	1	04	1	12
1 " sala . . .	1	96	2	—
1 jajce . . .	—	8	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	10	—	—
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 piščanec . . .	1	40	1	90
1 golob . . .	—	45	—	50
1 raca . . .	2	60	2	80
1 gos . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	6	—	9	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	46	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	45	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	45	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	44	—	—	—
100 " " " " 4 . . .	43	—	—	—
100 " " " " 5 . . .	41	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	33	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	39	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	22	—	32
1 " graha . . .	—	—	—	—
1 " leče . . .	—	30	—	48
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	27	—	—	—
100 " rži . . .	21	50	—	—
100 " ječmena . . .	18	—	—	—
100 " ovs . . .	17	40	19	—
100 " ajde . . .	19	—	20	—
100 " prosa belega . . .	18	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	15	—	18	—
10 " krompirja . . .	4	80	5	—

Lesni trg.

Na trgu je bilo

— voz in — čolnov z lesom
Cena trdemu lesu od 10 K — h
do 11 K 50 h za m³.
Cena mehkega lesu od 9 K — h
do — K — h za m³.

Trg za seno, slamo in steljo.

Na trgu je bilo

— voz sena 10 — 10 70
— " slame 8 — 10 40
— " stelje — — —

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otroških vozičkov

36 25—24 in navadne do najfinejše

žime.

M. Pakič
v Ljubljani.

Neznanim naročnikom
se pošilja s povzetjem.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

V. H. ROHRMANN

(prej Jože Strzelba)

LJUBLJANA

kupuje razne rastline, korenine, rožice, semena, lubje, divji kostanj, češminjev sok, jabolka za mošt, kosti, parklje, loj itd.,

ima kot lastnik trvdke 40 24 24

M. PAKIČ

vedno največjo zalogo škafov, raznih lesenin, košar, fine žime, morske trave itd.

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.

43 24—23

**Deset zapovedi za kmetovalca
in deset zapovedi za zdravje**

lepo tiskanih, prav zastoj in franko po pošti dobi vsak, ki piše ponje od lekarnarja

Trnkóczyja v Ljubljani,

zraven rotovža. 33 25—24

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto dne 18. decembra 1909.

Linc: 55, 42, 62, 32, 48.

Trst: 72, 37, 18, 21, 9.

Dvignjene v sredo dne 22. decembra 1909.

Praga: 16, 29, 56, 58, 28.

Franc Kraigher

krojaški mojster v Ljubljani

Kongresni trg št. 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno! Postrežba točna!

26 25—24

Ljubljana

Josipina Herrisch

Židovske ul. 7.

priporoča svojo bogato zalogo

moških, ženskih in otroških čevljev

najnovejše oblike, zelo trpežne ter elegantne fasone, rjave in črne prave ameriške čevlje

37 25—18 za gospode in gospe.

Zunanja naročila točno.

Odvetnik

dr. Josip Globevnik

naznanja, da je otvoril

v lastni hiši v **Novem mestu**

svojo

72 3—1

odvetniško pisarno.

Izborna

češko budejeviško pivo,

katero se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda

priporoča

40 24—23

glavna zaloga češke budejeviške pivovarne

v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 27.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

12 25—24

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 3,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Splitu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52—17

Poštne hranilnice št. 12.921.

Ustanovljena leta 1896.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
= pisarna v hiši št. 1 (pri Jomannu) =

sprejema in izplačuje hranilne vloge ter jih obrestuje po 4 1/4 % od prvega dneva vlaganja sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga. Uradne ure so ob nedeljah od 1. do 5. ure ter vsako sredo od 4. do 6. ure popoldne. 22 25—24

Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure popoldne, izven praznikov.

Eng. Franchetti
v Ljubljani, Sodniška ulica 2, nasproti kavarni „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higiensko urejeno
in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.
Svoji k svojim! 20 52—24

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure popoldne.

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji najmanj 1/2 %, na osebni kredit po 6 %. 2 25—24

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina Ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica Ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4 % ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestmi ob enem pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 1/2 leta. Kdor plačuje 6 % izposojenega kapitala, poplača dolg že v 33 letih. Dolжник more svoj dolg poplačati tudi poprej ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnike proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo.

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica Ljubljanska se nahaja v lastni palači
v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

7 25—24

Za praznike

si preskrbite

dobro vino

v Ljubljani pri zadrugi

Agro-Merkur.**Moka**izvrstne kakovosti se dobi po ugodnih cenah
pri zadrugi**Agro-Merkur**
v Ljubljani.**Umetna gnojila**si nabavite še pred novim letom, ker se z novim
letom zviša vozšina,
pri zadrugi**Agro-Merkur**
v Ljubljani.**Gostilničarji**dobe dobra, pristna bizeljska, dolenjska, istrska, goriška
in vipavska **vina**

po nizkih cenah pri zadrugi

Agro-Merkur
v Ljubljani.

4 25-24

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon šte. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 18, v Ljubljani
v lastnem združnem domu.je imela koncem leta 1908
denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obreštuje hranilne vloge

po **4¹/₂ %**brez vsakega odbitka rentnega
davka, katerega plačuje po-
sojilnica sama za vložnike.Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.Sprejema tudi vloge v tekočem
računu v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obreštuje od
dne vloge do dne dviga.Stanje hranilnih vlog dne
31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄ % z
1¹/₂ % na amortizacijo ali pa po 5¹/₄ %
brez amortizacije. Na menice pa po
6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak
drug načrt glede amortizacije dolga.Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

6 25-24